

Jaarverslag Stichting Amazon Fund

2021

Inhoud

	Pagina
1. Voorwoord	3
2. Visie en missie	4
3. Terugblik 2021 – Amazon Fund en de covid-pandemie	4
4. Ons schooltuinproject voor basisscholen in 2021	5
5. Onze veldwerkprojecten voor voortgezet onderwijs in 2021	6
6. De organisatie in 2021	9
7. Communicatie en publicatie lesmateriaal	9
8. Donaties	9
9. Financieel jaarverslag 2021	10
10. Amazon Fund in 2022	11
11. Contactgegevens	12

1. Voorwoord

Ook in 2021 ging de ontbossing in het Amazone tropisch regenwoud onverminderd door. Vooral in het Braziliaanse deel (zestig procent van het totale Amazone regenwoud) is het probleem groot: vrijwel jaarlijks neemt schaal van de ontbossing toe. De Braziliaanse overheid doet weinig om het bos te beschermen. Economische ontwikkeling en de exploitatie en rooibouw van natuurlijke hulpbronnen gaan boven natuurbescherming en behoud van leefruimte voor de inheemse bevolking. Maar ook elders in Amazonia is de ontbossing onverminderd groot.

Ondertussen wordt het belang van het Amazone regenwoud voor regulering van klimaat op lokaal, regionaal en wereldniveau steeds duidelijker. Lokaal tast de ontbossing de vitaliteit van het resterende omringende bos aan, op regionaal niveau worden toenemende droogtes elders in Zuid-Amerika toegeschreven aan de ontbossing van het regenwoud en de aanwijzingen dat het Amazonebos grote invloed heeft op het klimaat elders worden steeds sterker.

Sinds 2020 is de jaarlijkse uitstoot van CO₂ door houtkap en branden van het Amazone regenwoud groter dan de jaarlijkse opslag door het resterende bos in het gebied. Bovendien, in bepaalde delen wordt de degradatie van het regenwoud door verdere grootschalige houtkap en bosbranden dermate groot dat een kantelpunt niet ver weg is: het dan nog resterende bos dreigt onomkeerbaar te veranderen in een droge savanne.

Stoppen met illegale houtkap en behoud van het regenwoud kunnen alleen worden bereikt door en met inzet van de bewoners zelf. Met praktisch natuuronderwijs werkt Amazon Fund aan bewustwording om het regenwoud te beschermen: een investering op de langere termijn in de jeugd, de volgende generatie van beslissers over de toekomst. De stichting realiseert zich dat de impact op korte termijn beperkt is, zeker de laatste twee jaar met vrijwel alle lokale scholen permanent gesloten vanwege de covid-pandemie. Gelukkig kunnen we ook positieve ontwikkelingen melden.

In dit jaarverslag legt Amazon Fund verantwoording af voor de activiteiten in 2021. Graag bedankt het bestuur iedereen die betrokken is bij het werk van de stichting voor de steun en inspanningen het afgelopen jaar. Samen blijven wij ons inzetten om onze visie en doelstellingen te verwezenlijken: investeren in mensen en organisaties in de Amazoneregio die met concrete activiteiten en projecten bijdragen aan het behoud van natuur, milieu en cultuur.

Fred Opdam
voorzitter Stichting Amazon Fund

2. Visie en Missie

De visie van Amazon Fund is het behouden voor huidige en toekomstige generaties van de unieke waarden en functies van de Amazone ecosystemen. Met als missie direct bij te dragen aan de bescherming van het Amazone regenwoud en de inheemse bevolking.

De stichting ondersteunt lokale, duurzame projecten die bijdragen aan die visie en missie. Activiteiten betreffen kleinschalige projecten gerelateerd aan allerlei aspecten van bos- en natuurbescherming, met name op het gebied van praktisch natuuronderwijs voor basisscholen en voortgezet onderwijs. Via het ondersteunen van deze activiteiten stimuleert de stichting bovendien grotere bewustwording en draagvlak voor het ontwikkelen van duurzaam beleid.

De stichting Amazon Fund is een erkende Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

3. Terugblik 2021 – Amazon Fund en de covid-pandemie

Amazon Fund werkt vooral met scholen, maar sinds maart 2020 heeft het coronavirus het gebied in een knellende greep. Gedurende de schooljaren 2020 en 2021 zijn de scholen vrijwel permanent gesloten geweest. Wegens gebrek aan medische voorzieningen, de beperkte capaciteit om sanitaire maatregelen effectief te handhaven en de aarzelingen om zich te laten vaccineren is bestrijding niet gemakkelijk. De bevolking heeft het moeilijk en er is weinig werk. Het onderwijs staat op grote achterstand. Regeringen hebben ingezet op virtueel onderwijs. Maar buiten de grote steden ontbreekt in Amazonia de benodigde internet infrastructuur en weinig gezinnen hebben een laptop, tablet of smartphone. De natuuronderwijs-projecten van Amazon Fund in zowel Bolivia als in Peru kwamen tot stilstand, al konden sommige activiteiten worden voortgezet. Wel hebben we dankzij de ervaringen van eerdere jaren een flinke stap voorwaarts gezet bij het maken van lesmateriaal.

Sinds eind 2021 ebt in een groot deel van het Amazonegebied de pandemie langzaam weg. Bij het schrijven van dit verslag (juni 2022) zijn de scholen in alle Amazonelanden vanaf de start van het nieuwe schooljaar (februari/maart) begonnen met klassikaal onderwijs en kunnen ook natuureducatie-activiteiten weer worden opgestart.

Onderwijsministeries blijven bovendien inzetten op betere infrastructuur voor digitaal onderwijs en het ontwikkelen van praktische werkboeken voor leerlingen thuis. Dit creëert nieuwe mogelijkheden voor praktisch, buitenschools natuuronderwijs.

4. Ons schooltuinproject voor basisscholen in 2021

Eind 2020 stelden we een document op over het belang van het openhouden van schooltuinen in het Amazonegebied tijdens de pandemie en over de aanleg van educatieve familie- en dorpsmoestuinen. Daarin kunnen leerlingen bezig zijn met leren in de praktijk in thema's zoals rekenen, biologie en ontwikkelen van ruimtelijk inzicht. Dat document staat op onze website <https://leccionesamazonicas.org> en werd veel gedownload. Op verzoek van onze lokale contacten werden in 2021 korte praktische handleidingen (folderformaat) opgesteld voor elk type moestuin. Bovendien blijkt de belangstelling voor het telen van groenten en fruit in familie- of dorpsverband in de regio sterk te zijn toegenomen, mede door de financiële situatie van veel families en de sluiting van markten.

De in 2020 aangelegde educatieve dorpsmoestuinen in een drietal inheemse gemeenschappen in Bolivia, door de pandemie afgesneden van aanvoer van voedsel, werden in 2021 voortgezet zonder dat verdere ondersteuning van Amazon Fund nodig bleek. Leerlingen in deze gemeenschappen, noodgedwongen thuis door de schoolsluiting, werkten met hun ouders in de moestuinen, teelden verse groenten en ontvingen praktisch onderwijs op het gebied van biologie en andere schoolvakken.

Dorpsmoestuin San Miguel del Bala, Bolivia.

Ook in Peru bleek de toenemende waardering voor door Amazon Fund gestimuleerde educatieve moestuinen. Maar wel vanuit onverwachtse hoek. In een van de dorpen had de gemeenschap in 2020 de schooltuin flink uitgebreid en, in onderling overleg, meer gericht op productie van basisvoedsel zoals maniok en bananen. Toen in 2021 de oogsttijd naderde bleek op een ochtend dat de gemeenschap toch te dicht bij de grote stad ligt: die nacht was een groepje onbekenden langs geweest en had de schooltuin leeggehaald. Laten we hopen dat honger de drijfveer was en niet winstbejag.

5. Onze veldwerkprojecten voor voortgezet onderwijs in 2021

5.1 Veldwerkprojecten in Bolivia

Het in 2020 uitgevoerde buitenschoolse natuureducatieproject in Rurrenabaque en omgeving, in de Boliviaanse Amazone, kreeg in 2021 een vervolg. Lokale partner Eco-Rurrenabaque werkte dit jaar met 325 leerlingen uit de hoogste klassen van 7 middelbare scholen in de regio. Begonnen werd met een tweetal workshops op iedere deelnemende school over onderwerpen zoals de ecologie en biodiversiteit van tropisch regenwoud, de milieudiensten die het regenwoud biedt, de noodzaak het regenwoud te beschermen en om door branden aangetaste regenwoudgebieden te herstellen. Tijdens de workshops werd audiovisueel materiaal getoond, zoals YouTube natuurfilms over specifieke Amazonethema's, en met de leerlingen besproken.

De workshops werden gevolgd door excursies in het nabijgelegen Madidi National Park onder leiding van een gids om de verschillende bostypen en hun biodiversiteit te leren kennen. Ook werden bezoeken gebracht aan rurale inheemse gemeenschappen om ter plekke de effecten van bosdegradatie en branden te kunnen waarnemen en de inspanningen te zien van die gemeenschappen om het gedegradeerde en door brand aangetast bos te herstellen.

Leerlingen planten bomen in Rurrenabaque, Bolivia.

Leerlingen plantten 460 inheemse bomen; 240 daarvan in gedegradeerd, verbrand bos rond de stad en 220 langs wegen, straten en op pleinen in stedelijke omgeving. De het schooljaar ervoor geplante bomen werden verzorgd, dode exemplaren (ongeveer vijf procent) werden vervangen.

Tenslotte werd samen met de ouders een zwerfafvalactie georganiseerd om de publieke ruimte in de stad en de stranden langs de rivier te ontdoen van zwerfafval, met name plastic.

Aan het eind van het schooljaar werd het milieuprogramma door de scholen, docenten en leerlingen geëvalueerd. Allen hadden er veel waardering voor en vroegen om continuïteit. Sommige leerlingen toonden interesse in een carrière in milieu- en bosbeheer. Leraren noemden het buitenschoolse veldwerk als een belangrijke complementaire activiteit van het reguliere schoolprogramma, niet alleen voor covidtijden maar ook voor normale schooljaren. Allen vroegen daarom om komende jaren met het programma door te gaan en zo mogelijk verder uit te breiden met deelname van alle scholen voor voortgezet onderwijs in de regio. Een van de scholen heeft in het kader van het programma de schooltuin veranderd in een educatieve Amazonetuin met inheemse planten en bomen. De school ontving daarvoor als prijs een excursie naar het Madidi National Park voor docenten en leerlingen!

Excursie naar het Madidi National Park.

5.2 Educatief herbebossing in Peru

In samenwerking met Wilde Ganzen en de stichting Biodiversiteit en Educatie was in 2020 min of meer gelijk met de start van de pandemie een educatief herbebossing-project gestart. De praktische uitvoering ervan is toen natuurlijk opgeschort. Helaas kon ook in 2021 de praktische uitvoering van de plannen niet beginnen. De lokale contacten zijn onderhouden door onze partnerorganisatie Picaflor Research Centre. Er zijn wat veranderingen geweest in de onderwijsorganisatie, maar alle betrokkenen binnen de dorpsgemeenschap zijn enthousiast. Inmiddels (mei 2022) is met de daadwerkelijke uitvoering van het project gestart. We hopen dat het project een schoolvoorbeeld wordt dat aantoont dat helaas gebruikelijke complete kaalslag langs de Interoceanico, de nieuwe verbindingsweg tussen Peru en Brazilië, niet nodig is. Met de juiste aanpak zou dit een bufferzone kunnen worden die enerzijds het aangrenzende regenwoud beschermt en anderzijds economisch voordelig blijkt voor de nieuwe bewoners langs de weg.

Mijnbouwnederzettingen langs de Interoceanico, Peru. (Bron: UAC / Jason Houston)
(25-30 jaar geleden was dit nog ongerept regenwoud.)

5.3 Educatief veldwerkmateriaal voor Amazonia

De in 2019 afgeronde educatieve basistekst over de biologie van een tropisch regenwoud kreeg in 2020 en 2021 een vervolg met een reeks daarop gebaseerde veldwerkopdrachten voor middelbare scholen (en vervolgoopleidingen). Ons uitgangspunt is dat het praktische opdrachten moeten zijn over biologie en ecologie van het Amazonewoud, uitvoerbaar tijdens (korte) excursies. Onze lijst opdrachten is het resultaat van praktijkervaringen met leerlingen in Bolivia en Peru. Ook is in 2020 begonnen met het samenstellen van een handleiding voor biologisch en ecologisch veldwerkonderzoek in het regenwoud voor scholieren en studenten. Het lesmateriaal werd in 2021 verder uitgewerkt. Het is de bedoeling om de complete handleiding in 2022 af te ronden en vervolgens online te publiceren.

6. De organisatie in 2021

Amazon Fund is een stichting van uitsluitend vrijwilligers. De stichting wordt aangestuurd door een klein bestuur, geholpen door adviseurs op vakgebieden en bekend met het Amazonegebied en de lokale problematiek. Zo wordt slagvaardig zorg gedragen voor de bestuurlijke taken en de coördinatie van operationele taken. Daarnaast wordt de stichting geassisteerd door enkele deskundigen en vrijwilligers in de Amazone regio en in Nederland. De organisatie bleef in 2021 ongewijzigd:

Bestuur

- Fred Opdam: voorzitter/secretaris
- Piet van Ipenburg: penningmeester
- Hans Smit: lid

Permanente adviseurs

- Bert van Barneveld (projectontwikkeling, ontwikkeling lesmateriaal)
- Laurel Hanna (ontwikkeling lesmateriaal)

Comité van aanbeveling

- René Boot
- Elisabeth Rijpkema

Er werd samengewerkt met de lokale partnerorganisaties Eco-Rurrenabaque en Alerta Verde in Bolivia en Picaflor Research Centre in Puerto Maldonado, Peru.

Het Bestuur kwam vanwege de Covid-19 maatregelen in 2021 slechts eenmaal bijeen. Verder overleg verliep telefonisch of via e-mail.

7. Communicatie en publicatie lesmateriaal

De website www.amazonfund.eu is ons belangrijkste communicatiekanaal. In 2021 werden 2 halfjaarlijkse nieuwsbrieven verspreid onder 360 geïnteresseerden.

Het lesmateriaal wordt gepubliceerd op onze in ontwikkeling zijnde educatieve website: <https://leccionesamazonicas.org>. De online publicaties van de eerste versies zijn tot eind 2021 ongeveer vierduizend keer gedownload in meerdere Amazonelanden en daarbuiten. De intentie is in de toekomst het materiaal of delen daarvan ook in beperkte oplage in druk/print te verspreiden op scholen in de Amazoneregio.

8. Donaties

In 2021 ontving Amazon Fund, zoals elk jaar donaties van een toenemend aantal individuele donateurs. Daarnaast ontvingen we een legaat van een ons tot dan toe onbekende sympathisant, bedoeld voor de financiering van de stichtingsactiviteiten in het Amazone gebied.

9. Financieel jaarverslag 2021

Balans per 31 december 2021			Balans per 31 december 2020		
	31-12-2021	31-12-2020		31-12-2021	31-12-2020
Activa	€	€	Passiva	€	€
Vlottende activa			Stichtingsvermogen	34.170	8.861
Liquide middelen	34.170	8.861			
	<u>34.170</u>	<u>8.861</u>		<u>34.170</u>	<u>8.861</u>
Staat van baten en lasten over 2021					
	€	€			
Baten					
Donaties, sponsors, legaat	36.077				
Som der baten		36.077			
Lasten					
Kosten	973				
Projecten	9.795				
Som der lasten		10.768			
Saldo baten en lasten	<u>25.309</u>				
Stichtingsvermogen 1 januari 2021				€ 8.861	
Inkomsten				€	
Donaties particulieren				1.341	
Sponsors, legaat				34.736	
Totaal				36.077	
Uitgaven				€	
Kantoor en organisatiekosten (bank- en reiskosten, bestuursaanspelijkheidverzekering)				566	
Website Amazon Fund, Website Lecciones Amazonicas				407	
Educatieprojecten Bolivia en Peru				9.795	
Totaal				10.768	
Stichtingsvermogen 31 december 2021				€ 34.170	

10. Amazon Fund in 2022

In alle Amazonelanden is het schooljaar 2022 begonnen zonder belemmerende maatregelen vanwege de pandemie. Dat betekent niet dat het coronavirus er niet meer rondwaart. Recent zijn ook daar nieuwe virusvarianten opgedoken en neemt het aantal besmettingen weer toe. Net als elders zijn de ziekteverschijnselen gelukkig milder en dat deed de onderwijsministeries besluiten de scholen weer te openen, mede gezien de schade die de pandemie in voorafgaande jaren heeft veroorzaakt aan zowel het onderwijs als aan de mentale gezondheid van de leerlingen. Nieuwe tijdelijke sluitingen blijven mogelijk en dit is voor de ministeries aanleiding om te blijven werken aan verbetering van de infrastructuur voor digitaal onderwijs op afstand. Ook wordt het belang ingezien van buitenschoolse activiteiten als onderdeel van het reguliere schoolcurriculum. De lange schoolsluitingen in 2020 en 2021 versterken deze trend. Dat biedt meer ruimte aan het praktische natuuronderwijs zoals dat door Amazon Fund wordt ontwikkeld.

Voor Amazon Fund zal in 2022 het accent in eerste instantie liggen op het afronden van het lesmateriaal en het plaatsen ervan op de site <https://leccionesamazonicas.org>. We werken aan een nieuwe vorm van presenteren van het werk: met een centrale Amazon Fund website en sub-sites voor lesmateriaal in verschillende talen.

Het Bestuur zet in op de ontwikkeling van plannen voor een volgende fase van vier tot vijf jaar, met aangepaste/nieuwe doelstellingen, missie en visie. Belangrijk is de vraag of ingezet wordt op verbreding van de activiteiten naar andere regio's van het Amazonegebied en/of op andere (aanpalende) thema's zoals milieubewustwording bij een groter publiek. Ook is verdieping mogelijk met onderwerpen op het gebied van natuurbescherming en natuurbeleving. Het ontwikkelen van een groter en breder netwerk van lokale samenwerkende organisaties vinden we daarbij essentieel. De bestaande natuureducatieve projecten in Bolivia en Peru worden voortgezet, in Peru met additionele financiering van Wilde Ganzen en Stichting Biodiversiteit en Educatie.

11. Contactgegevens

Stichting Amazon Fund

Visserweert 54 T 046 4263640
6116 AM Roosteren E info@amazonfund.eu
Nederland I www.amazonfund.eu

Rekeningnummer: 197654908
IBAN Number: NL05 TRIO 0197 6549 08
BIC Code: TRIONL2U

KvK 14103019
BTW Nummer 8195.36.775.B.01

Stichting Amazon Fund heeft de ANBI status.

